

Nieuwsbrief

Havenlaan 88 bus 73 - 1000 Brussel

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

NIEUWSBRIEF@INBO.BE / WWW.INBO.BE

December 2016

<i>De esdoorn: een succesvolle 'gap-specialist' zonder stamboom (NB 12/16)</i>	2
<i>Vlaanderen rapporteert mee over Europese bosvitaliteit (NB 12/16)</i>	3
<i>Advies in de kijker (NB 12/16)</i>	4
<i>Advies over visbepoting bij de natuurontwikkeling van een waterbekken te Beersel</i>	4

De esdoorn: een succesvolle 'gap-specialist' zonder stamboom (NB 12/16)

Gewone esdoorn is in de voorbije decennia sterk toegenomen: jonge esdoorns zijn vaak overvloedig aanwezig in onze bossen en zelfs open terrein palmen ze vlot in. Vaak weten beheerders niet goed hoe hiermee om te gaan. In Vlaanderen is er geen traditie om met gewone esdoorn te werken. Bovendien heeft gewone esdoorn de status van 'niet oorspronkelijk inheems', maar Vlaanderen ligt wel aan de grens van het natuurlijke areaal, en de vestiging van deze soort in onze regio is een natuurlijk proces.

Met een literatuuronderzoek hebben we getracht meer duidelijkheid te brengen. Gewone esdoorn blijkt een uniek profiel te hebben: de soort kan als geen ander openingen in het kronendak ('gaps') koloniseren en dichtgroeien. De vlotte verspreiding van de gevleugelde zaden, de hoge schaduwtolerantie van de jonge boompjes en de snelle jeugdgroei zijn sleutelkenmerken.

Een voordeel van gewone esdoorn is dat hij bodemverzuring kan afremmen, vooral op leemgronden. Gewone esdoorn is ook van belang als producent van nectar, als substraat voor epifyten en als waard- of voedselplant voor een gespecialiseerde fauna. Gewone esdoorn kan waardevol hout opleveren, dat al hogere prijzen haalde dan hout van beuk of eik. In Noordwest-Europa wordt gewone esdoorn steeds minder als een invasieve exoot beschouwd, maar wel meer als een boomsoort die toelaat het bos- en landschapsbeheer te diversifiëren.

[Luc De Keersmaeker](#)

Meer lezen: [De Keersmaeker L., De Haeck A., De Vos B., Leyman A., Roskams P., Thomaes A., Van der Aa B., Vandekerkhove K.\(2016\). De ecologische positie van gewone esdoorn \(Acer pseudoplatanus\) en de mogelijkheden van deze boomsoort in landschaps- en bosbeheer. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek 2016 \(INBO.R.2016.12186866\). Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, Brussel.](#)

Vlaanderen rapporteert mee over Europese bosvitaliteit (NB 12/16)

Het INBO rapporteert jaarlijks de resultaten uit het bosvitaliteitsmeetnet (Level I) en het meetnet atmosferische depositie (Level II) aan ICP- Forests. Dit is een internationaal programma opgericht onder de koepel van de Verenigde Naties (UNECE). Het rapport 'Forest Condition in Europe' (*) bevat onder meer een bespreking van de gezondheidstoestand van de belangrijkste Europese boomsoorten en gegevens over de atmosferische deposities en de schade door ozon in de Europese bossen.

In 2015 rapporteerden 25 Europese landen de resultaten van de bosgezondheidsinventaris uit 4818 Level I-proefvlakken. Het gemiddeld bladverlies van beuk was duidelijk lager dan dat van de inheemse eiken (zomer- en wintereik samen), respectievelijk 19,6% en 23,4%. Het gemiddeld naaldverlies van grove den situeerde zich daartussen (21,4%).

In 2015 bedroeg het percentage beschadigde bomen (bladverlies > 25%) in de Europese bossen 23,3%. Van grove den en beuk was 21,5% beschadigd, van de inheemse eiken 30,6%.

Het rapport bespreekt verder de trend van het gemiddeld bladverlies in de Europese proefvlakken. Grove den doet het op lange termijn beter dan eik en beuk. Van 1992 tot 2015 is er echter geen duidelijke trend wat het naaldverlies van grove den in Europa betreft. Het bladverlies van beuk en eik daarentegen is significant toegenomen.

Het Level-II-meetnet volgt de evolutie van verzurende en eutrofiërende deposities (zwavel- en stikstofverbindingen) op. De Vlaamse proefvlakken liggen in een regio met de hoogste sulfaat- en ammoniumdeposities binnen Europa. Dit betekent dat er inzake luchtverontreiniging, vooral qua stikstofverbindingen, bij ons nog een lange weg af te leggen valt, hoewel de deposities de voorbije decennia al sterk gedaald zijn.

Het rapport bevat ook een opsomming van projecten die gebruik maken van data van ICP- Forests en een lijst van wetenschappelijke artikels die op basis van deze data geschreven werden. Dit internationaal bossennetwerk leverde in de periode van juni 2015 tot mei 2016 data aan 48 onderzoeksprojecten. In iets meer dan een jaar tijd verschenen 28 wetenschappelijke publicaties.

[Geert Sioen](#), [Arne Verstraeten](#), [Peter Roskams](#)

(*) U kan het rapport '[Forest Condition in Europe – 2016 Technical Report of ICP Forests](#)' raadplegen op de site van ICP Forest.

Advies in de kijker (NB 12/16)

Advies over visbepoting bij de natuurontwikkeling van een waterbekken te Beersel

In Beersel (Vlaams-Brabant) plant de Vlaamse Landmaatschappij de herinrichting van een voormalig bekken van de papiermolen Herisem om een min of meer natuurlijk, bevisbaar ecosysteem te realiseren.

Het bekken wordt gevoed door grond- en regenwater. Er zijn geen waterlopen die er in uitmonden. De noordzijde wordt na slibruiming heraangelegd met een schuine oever. Men hoopt dat er spontane vestiging van water- en oeverplanten zal volgen.

De grootste vraag is of vissen er zich op natuurlijke wijze kunnen vestigen of dat het beter is kunstmatig te bepoten.

Het advies geeft antwoord op deze vraag en formuleert een aantal randvoorwaarden en beheermaatregelen om de ecologische functie te combineren met hengelsport.

[>> Naar het integrale advies](#)